
Kyrkomötet
Motion 2021:26
av Sten Janson m.fl.

Begravnings-samfälligheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten för församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan att bilda begravnings-samfälligheter enligt Göteborgsmodellen.

Motivering

Kyrkomötet beslöt 2016 att inrätta en begravnings-samfällighet i Göteborg för de nio församlingar/pastorat inom Göteborgs stad och den påbörjade sin verksamhet 1 januari 2018. Formerna för denna samfällighet finns reglerade i SvKB 2016:8 med ändringar införda t.o.m. SvKB 2019:20. Här finns också angivet formerna för den pastorala ledningen av en begravnings-samfällighet.

Begravnings-samfälligheten i Göteborg har nu verkat i mer än tre år och erfarenheterna är goda. Vi motionärer menar att det av flera skäl är angeläget att kyrkomötet beslutar att ge alla församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan, som så önskar, möjlighet att bilda begravnings-samfälligheter för att uppnå en mer effektiv och rationell begravningsverksamhet för Sveriges medborgare.

- ◆ Sveriges riksdag gav inför relationsförändringen år 2000 Svenska kyrkan ett fortsatt ansvar för begravningsverksamheten som omfattar samtliga svenska medborgare oavsett religiös tillhörighet. Idag utövas begravningsverksamheten enligt begravningslagen av 574 huvudmän, dvs församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan samt två kommuner, Stockholm och Tranås. Uppdraget kan sägas ha förvaltats väl vad gäller verksamhetens kvalitet, men senare års utveckling gör tydligt att förbättringsbehov finns vad gäller ekonomisk hantering och kostnadseffektivitet, likaså vad gäller arkiv-, diarie- och gravbokshantering samt gravrättsadministration.
- ◆ Begravningsverksamheten i Sverige är en viktig myndighetsutövning på uppdrag av riksdag och regering med krav på gott etiskt bemötande, hög kompetens och effektivitet vad gäller förvaltning av den begravningsavgift som samtliga svenska medborgare betalar. Med så många huvudmän ökar risken för bristande ekonomisk kompetens och förmåga att strikt skilja på hantering av kyrkoavgift respektive begravningsavgift. Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund, SKKF, har uppmärksammat att både större och mindre begravningsenheter har brister i särskiljandet av dessa båda finansieringsformer.
- ◆ Staten införde 2017 en enhetlig begravningsavgift för hela landet med undantag av Stockholm och Tranås som har kommunalt huvudmannaskap. Detta har medfört en ojämlikhet för människor beroende på var man bor. Stockholm har t.ex. en avsevärt mycket lägre begravningsavgift än angränsande begravningshuvudmän.

Tillkomsten av den enhetliga begravningsavgiften har tagit bort det ekonomiska incitamentet till effektivisering. Uppstår överskott eller underskott inom begravningsverksamheten regleras detta fullt ut i efterhand vilket kan bli kostnadsdrivande. Enligt uppgifter från kyrkokansliet, ekonomi- och finansavdelningen, har under de senaste 15 åren, 2005–2019, begravningsverksamhetens kostnader i Sverige totalt ökat med i snitt 4,3 procent per år – att jämföra med konsumentprisindex, KPI, som under samma period ökade med 1,3 procent i snitt. Kostnadsökningen efter 2017 då den enhetliga begravningsavgiften infördes, dvs. 2018 och 2019, är 4,9 procent i snitt.

- ◆ Om församlingar och pastorat går samman i större enheter, dvs. bildar begravnings-samfälligheter, innebär det också ett bättre utnyttjande av utrustning och maskinpark samt högre kvalitet allmänt på tjänstemannanivå vad gäller ekonomi-, kyrkogårds- och fastighetsförvaltning. Ett ökat behov av specialkunskaper kan därmed tillgodoses; en god skötsel av den mångkulturella kyrkogården kommer att främjas; högre kompetens att hantera miljö- och hållbarhetsfrågor kommer att uppnås. Väljer församlingar och pastorat som ligger inom samma kommun att bilda en begravnings-samfällighet befrämjas också samverkansmöjligheter med kommunala förvaltningar såsom parkförvaltning eller teknisk förvaltning. Möjligheten att med kommunen samordna utbildning av den egna personalen underlättas.
- ◆ För de sju länsstyrelser som utövar tillsyn över Svenska kyrkans begravningsverksamhet, underlättas tillsynen om begravningsenheterna blir färre. Antalet begravningsombud kan minskas och deras arbete bli mer effektivt. Färre begravningshuvudmän inom ett stiftagnar likaså stiftets och domkapitlets tillsyn utifrån de riktlinjer för begravningsverksamheten som trädde i kraft 1 januari 2019.
- ◆ Uppdraget att ansvara för begravningsverksamheten är viktigt för Svenska kyrkan i dess helhet. Allhelgonahögtiden är numera den mest besökta av årets högtider på våra kyrkogårdar, likaså de minnesstunder som Svenska kyrkan anordnar i samband med helgen. Det måste beaktas att det är i samband med begravingar som Svenska kyrkan har den största kontakten med svenska folket.

Göteborg den 8 juli 2021

Sten Janson (POSK)

Tomas Rosenlundh (ÖKA)

Lars-Ola Dahlgvist (S)

Marie Wojidkow (POSK)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Agne Arnesson (C)

Jan Wahn (C)

Marjut Ervasti (ViSK)

Inger Harlevi (POSK)

Anne Olofsson (POSK)